

НЕОНІМІЯ У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ: СПОСОБИ ТА ШЛЯХИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ

Коржаєва Юлія В'ячеславівна

Львівський національний університет імені Івана Франка

(вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000)

Розглянуто феномен дихотомії неологізм vs неонім, здійснено теоретичне порівняння цих концептів, досліджено сучасні тенденції термінотворення та проаналізовано шляхи й способи утворення нових термінологічних одиниць у французькій мові.

Ключові слова: неологізм, неонім, термін, термінологія, способи термінотворення.

*« Le français a besoin, chaque année, de trois
ou quatre mille mots nouveaux »*

L. Depecker

У сучасній лінгвістиці мову розглядають як складну динамічну систему, яка знаходиться в постійному русі, удосконалюється, має своє минуле, сьогодення і майбутнє. Розвиток мови значною мірою зумовлений розвитком її словотвірної системи, становленням нових словотвірних моделей, зміною наявних, збільшенням або зменшенням їхньої продуктивності та багатьма іншими чинниками словотвірного процесу.

Процес утворення нових слів віддзеркалює в мові потреби суспільства у вираженні нових понять, які є своєрідним продуктом розвитку науки, техніки, культури, суспільних відносин тощо [1, с. 35]. Причини виникнення нових слів лінгвісти пов'язують із новими відкриттями, поглибленням уявлення про раніше відомі факти та явища дійсності. Наприклад, В. Г. Гак вважає, що виникнення великої кількості нових слів, їхнє широке розповсюдження

пов'язане з такими позамовними чинниками, як: науково-технічна революція, розвиток засобів масової комунікації, загальне прискорення темпу життя суспільства, різноманітність форм ідейно-політичної боротьби [2, с. 39]. У нашому дослідженні поняття словотворення та терміноутворення розмежовано, що пов'язано з феноменом дихотомії *слово vs термін, неологізм vs неонім (неологія vs неонімія)*. Насамперед ми досліджуємо процес терміноутворення. Зазначимо, що до середини XIX ст. більшість термінів утворювалася трьома шляхами:

- 1) шляхом термінологізації (коли сфера вживання загальноживаного слова поступово обмежувалася, після чого слово з обмеженою зоною вживання або з обмеженнями в логічній співвіднесеності набувало ознак терміна і починало вживатися як термін);
- 2) шляхом створення термінів-фраз на базі наявного інвентаря;
- 3) шляхом створення нових слів (процес терміноутворення) на основі теорії, розробленої автором.

Починаючи з середини XIX ст. до цих способів додається введення систематичної номенклатури та систематичної термінології з системою термінів-модифікаторів, необхідних для показу їхніх відносин у межах певної теорії. Вводяться спеціальні дефініції, які допомагають однозначному співвіднесенню терміна як слова із означуваним поняттям. Простежуються запозичення та переклад іншомовних термінів [4, с. 82].

Отже, сьогодні питання процесу терміноутворення (зокрема, у французькій мові) нас дуже зацікавило. Саме тому мета нашої статті полягає в комплексному дослідженні феномена термінологічної неології в сучасній французькій мові й зумовлює виконання таких завдань:

- виконати теоретичне дослідження дихотомії *неологізм vs неонім* у сучасній лінгвістиці;
- здійснити структурно-семантичний аналіз новотворень сучасної французької термінології;
- дослідити сучасні тенденції терміноутворення у французькій мові, виявити та проаналізувати шляхи, способи й моделі терміноутворення.

Сьогодні, в умовах «термінологічного потопу», особливу увагу лінгвісти приділяють дослідженню та опису термінологічних неологізмів - *неонімів* (концепт квебекського лінгвіста Г. Рондо) [11; с. 197].

Лексичний неологізм загальноживаної мови з'являється раптово, йому не властива синонімія, і частіше за все він виникає з призначенням для певної соціальної групи, певного рівня мови. Новий термін входить до обігу професійного мовлення в результаті відкриття нового концепту, який функціонує в науковому середовищі й згодом потребує свідомої номінації. Термін утворюється з внутрішніх і зовнішніх символів концепту, які можуть бути виражені засобами мови [5, с. 60 – 64]. На відміну від неологізмів загальноживаної мови, неоніми мають низку специфічні ознаки, зумовлені особливостями терміна: систематичністю, фіксованістю змісту в межах певної терміносистеми на даний період розвитку тієї чи іншої сфери знання; прогнозованим характером появи (новий термін виникає в результаті завершеного дослідження); відсутністю експресивно-стилістичних нашарувань і, зазвичай, полілексемною структурою на початковому етапі свого існування.

Вивченням проблеми виникнення та утворення нових слів у французькій мові займалися як вітчизняні, так і зарубіжні лінгвісти. Та найвагоміший внесок у теорію і практику неології й неонімії зробили представники франкофонної лінгвістичної школи, а саме: А. Дармстетер, Л. Деруа, М. Козн, П. Жильбер, Б. Гарден, Л. Гільбер, А. Рей, А. Гусс, Х. Жолі, Ж.-Ф. Саблероль, Г. Рондо, М.-Т. Кабре та інші. Деякі лінгвісти вважають (J. Humbley), що дослідження поняття неоніма та неонімії відбувається переважно у колі французьких дослідників та за межі франкофонії не виходять, ставлячи під сумнів розвиток цієї теорії. З цим можна не погодитися. Наприклад, інтерес до вищезазначених термінів простежується у наукових працях як сучасних російських лінгвістів (Г. А. Іванової, Ю. Є. Ларіної, О. В. Суперанської, Н. В. Подольської, Н. В. Васильєвої та ін.), так і сучасних зарубіжних дослідників (Peana BUSUIOC, С.-І. MLADIN, V. KRECKOVÁ та ін.).

Канадський термінолог Г. Рондо протиставляє неоніми неологізмам як за зовнішньою, так і за функціональною ознаками: нові лексичні одиниці, утворені за синтагматичним способом, часто є довгими багатокomпонентними утвореннями, які не завжди підлягають скороченню. Він пропонує «неонімічні критерії», за якими визначають «етапи життя» неологізму vs неоніма: *етап новизни*, *етап закріплення у вживанні* та *етап старіння*. Етап новизни визначається за суб'єктивним критерієм, який автор пропонує назвати «колективним відчуттям тих, хто говорить». Звідси, функціональна відмінність неоніму від неологізму: в першому випадку виникає необхідність у погляді спеціалістів певної галузі знань, а не простих носіїв мови [11, с. 126]. Другий етап може визначатися за об'єктивним критерієм – критерієм лексикографічної фіксації. Як відомо, для фіксування етапу життя неологізму достатнім є факт його внесення до словника. та цього недостатньо для неоніма: «критерій його вживання» має бути «перевірений» шляхом додаткового звертання до найсвіжішої науково-технічної документації та до висновку експертів. Критерій «відносності датування» встановлюється за даними загальної або спеціальної лексикографії та співвідноситься з двома попередніми критеріями. Серед вищеназваних критеріїв Г. Рондо вважає найголовнішим критерій новизни [11, с. 129].

Незважаючи на те, що вітчизняні й зарубіжні лінгвісти провели певні дослідження, зібрали та систематизували ґрунтовний матеріал у сфері слово та термінотворення у французькій мові, сьогодні залишається ще багато нерозв'язаних проблем як у теоретичному, так і в практичному плані, однією з яких є виявлення шляхів і способів термінотворення. Одним із таких питань є виявлення способів утворення неонімів у французькій мові, яке привернуло до себе й нашу увагу.

Досліджуючи процес словотворення у французькій мові, А. Гус (A. Goosse) проаналізував різні способи утворення нових лексичних одиниць, з яких найпродуктивнішими він назвав деривацію, словоскладання та наукову композицію (складання слів латинського або грецького походження). Він також відзначив активність запозичень у процесі

словотворення. Серед інших, але менш продуктивних способів словотворення, А. Гус виокремив способи скорочення лексичної одиниці, літерної аббревіації, зміну граматичної категорії (конверсію) тощо [7, с. 19 – 65]. Щодо способів термінотворення, то в термінології є активними та продуктивними ті ж самі способи, що й у загальній лексиці: семантичний, синтаксичний, морфологічний [3, с. 89 – 90], але в різній мірі.

З метою визначення способів і моделей термінотворення неонімів у французькій мові, ми провели структурно-семантичне дослідження термінологічних новоутворень на матеріалах «Словника нових слів науки та техніки» (Dictionnaire de mots nouveaux des sciences et des techniques) [J_4] та Бази даних BORNÉO (Base d'Observation et de Recherche des Néologismes) [15].

Суфіксація є одним з найпоширеніших та найпродуктивніших способів термінотворчої системи французької мови [13, с. 103 – 128]. Суфікси *-ité*, *-age*, *-ence*, *-ure*, *-ien*, *-iste*, *-isme*, *-ment*, *etc* дають велику кількість термінологічних одиниць.

Наприклад, суфікс *-ité* зазвичай приєднується до основ прикметників і утворює іменники зі значенням властивості та якості: *processabilité, n, f* (*mécan.*, *chimie*), *allumabilité, n, f* (*sécurité*). За результатами нашого дослідження, новоутворення з суфіксом *-ité* складають значний шар термінологічної лексики та найчастіше утворюють терміни механіки, хімії, фізики, медицини, біології тощо.

У французькому термінотворенні неонімів простежуємо активність суфікса *-ique* з меншим рівнем продуктивності, який утворює деривати, найбільш репрезентовані у галузі інформатики, фізики, виробництва: *bureautique* (*inform.*), *mécatronique* (*électr.*), *tectonique* (*géol.*), *sismique* (*géol.*), *metabonomique* (*biotechnol.*), *robotique* (*automat.*). У нечисленних випадках він утворює назви нових напрямів науки: *zénétique* (*psychol.*).

Великий інтерес для нас становлять також суфікси *-isme*, *-iste*. Як показує дослідження, більшість слів із цими суфіксами утворені від іменників, і спершу з'являються вони у мові преси.

Суфікс **-iste** найчастіше утворює іменники, що називають людину, яка належить до певної політичної чи наукової течії, або нову професію: *cibliste* (*littér.*), *enseignant* (*art, électricité*), *néoniste* (*art, électricité*), *gliologiste* (*médecine*).

Суфікс **-isme** приєднується до основ іменників {*nutrition – nutritionnisme, aliment.*}, прикметників {*terroriste – terrorisme, polit.*}, дієслів {*transhumer – transhumanisme, sociol.*}, що засвідчує його високу продуктивність. У багатьох випадках простежуємо виникнення парних утворень із суфіксами *-isme / -iste*, що доводить наявність семантичного та морфологічного зв'язку між ними: *urbaniste – urbanisme (urb.)*, *récitativiste – récitativisme*.

Однак зазначимо, що не всі новоутворення з суфіксами *-isme, -iste* є довговічними й потрапляють до стандартизованих словників: їхнє майбутнє у мові залежить від майбутнього відповідного політичного, суспільного явища або діяча. Зникає явище – архаїзується слово.

Результати дослідження засвідчують, що продуктивними є також суфікси **-tion, -ation**. Найбільша кількість новоутворень із цими суфіксами наявна в хімічній, фізичній, медичній, біологічній галузях, а також у терміносистемі навколишнього середовища: *autoévolution (biol.)*, *biolixiviation (biol., chim.)*, *grégarisation (biol., biotechnol.)*, *lirisation (biotechnol.)*, *hydrophobation (chim.)*, *oxycombustion (chim.)*, *biométhanisation (énergie, envir.)*, *bitumation (énergie)*, *cimentation (envir.)*, *lombrification (envir.)*. Детальне дослідження неонімів, утворених за допомогою суфіксів **-tion, -ation**, дає змогу дійти висновку, що вони (суфікси) утворюють іменники зі значенням процесу, стану та результативності.

Суфікси **-eur, -tern**, також утворюють у французькій мові значну кількість неонімів різних терміносфер. Приєднуючись до дієслова, вони називають того, хто виконує певну дію (*blogueur – sociol, portiqueur – manut.*), або прилад, обладнання, за допомогою якого виконують дію (*actuateur – automat., osmoseur – environ.*, *mail leur – informat., enseigneur – aliment., compensateur – éeol*). Як відомо, у випадках, коли суфікс **-eur** приєднується до прикметника, він

утворює лексичні одиниці, що називають якість (*grand - grandeur, long - longueur*), але такі випадки залишилися поза межами нашого дослідження.

У досліджених терміносистемах виявлено тенденцію до утворення неонімів за допомогою суфікса —*age*, який утворює нові лексичні одиниці переважно від дієслів і майже не приєднується до іменників. У більшості випадків він бере участь у творенні іменників, що означають дію або її результат. Найбільше репрезентований у новоутвореннях терміносфер механіки, електрики, виробництва: *freinage, électromouillage, microfraisage, pastillage (électr.); emballage, marquage, boîtage, nanoassemblage, drapage (production); béquillage, crantage, formage (mécan.)*. Велика кількість неонімів із суфіксом *-age* дає підстави зачислити його до найпродуктивніших формантів неонімів сучасної французької термінології.

Суфікс *-ment* так само, як і суфікс *-age*, приєднується до дієслів і утворює абстрактні іменники дії або результату будь-якої дії: *affleurement (mécan.), encoffrement (envir.), broutement (biol.)*. Цей суфікс дає меншу кількість неонімів у порівнянні з суфіксом *-age*, отож є менш продуктивним.

Отже, значна кількість виявлених неонімів, утворених шляхом афіксації, свідчить про високу продуктивність цього способу.

Префіксація. Функціонально й семантично префікси близькі до суфіксів. Проте є істотні відмінності між ними. Кінцеві суфікси є наголошеними, тому тісніше, ніж префікси, зливаються з твірною основою. Здебільшого префікси, що утворюють неоніми у французькій мові, мають грецьке або латинське походження. Щодо досліджених неонімів, утворених способом префіксації, то простежуємо тенденцію продуктивності префіксів *super-, ultra-, sur-, dé-, in-, anti-, trans-, a-, en-, re-, maxi-, mini-, nano-, bio-, auto-, éco, micro-, thermo-, photo-*:

Наприклад: **micro-**: *micromonde (électr.), microcascade (énerg.), microbien (énergie), microaiguille (méd.), microcapsule (électron.)*;

hyper- : *hypermémoire (technol.), hypersignal (méd.)*;

nano- : *nanoparticule (méd.), nanorobot (automat.), nanométrique (énerg.)*;

quasi- : *quasi-lune (astr.), quasi-atom (phys.)*;

semi- : *semi-liquide (chim.), semi-cycle (techn.), semi-hydrate*;

super- : superposition (électrotech.), superterre (astr.), superlentille (phys.) ;

exo-: exoplanète (astr.), exosquelette (automat.);

bio- : biocarburant (énerg.), bioterrorisme (chim.), biodiesel (énerg., techn., chim.);

auto- : automotrice (transp.), autosurveillance (techn.), autofluorescence (biochim.), autocicatrisant (mater.);

thermo- : thermoablation (méd.), thermocompression (prod., text.), thermocouple (techn.);

photo: photoblanchiment (électr.), photooxidatif (chim.).

Виконане дослідження дає змогу нам визнати найпродуктивнішими термінотворчими префіксами такі: *nano-*, *bio-*, *auto-*, *éco*, *micro-*, *thermo-*, *photo*, а також зробити висновок, що утворення лексичних одиниць у французькій мові шляхом префіксації сьогодні не сповільнює темпу та залишається продуктивним.

У фокусі нашого дослідження наявні також і похідні термінологічні одиниці, які утворені способом *парасинтезу*, – одночасного приєднання до твірної основи та морфологічної взаємодії двох формантів (префікса і суфікса): *couple* — *découplage*, *alcool* — *désalcoolisation*, *corps* — *décorporation*, *carbon* — *décarboniser*, *étaler* — *dés étalement*, *lancer* — *entrelancement* etc. Наприклад, різноманітність використання суфіксів і префіксів у французькому словотворі сприяє утворенню значної кількості нових лексичних одиниць, що свідчить про високу продуктивність парасинтезу.

У попередніх дослідженнях із романістики (зокрема, у працях Арсена Дармстетера) йшлося про те, що префіксація належить не до афіксального словотворення, а до словоскладання. Отож суфіксальна й префіксальна деривація, що відбувається шляхом приєднання до основи суфіксів і префіксів грецького або латинського походження, дуже наближається до конфіксації або до наукової композиції. Формальна структура термінів-слів, утворених таким шляхом, нагадує структуру конфіксованих термінів-слів, де грецькі або латинські елементи комбінуються один з іншим *stéréophonie* (acoust.), *thermophobie* (méd.), або приєднуються до французьких слів *micromonde* (électr.), *nanoparticule* (méd.), *quasi-lune* (astr.), *phytosphère* (biol, méd.),

thermopelliculage (mécan.). Синтагматичні відносини між елементами конфіксованих термінів-слів майже в усіх випадках мають таку структуру: позначувальне + позначення. Найпоширенішими є конфіксовані дволексемні терміни-слова: *magnétosphère (astr., phys.)*, *nanorobot (automat.)*, *nanométrie (énerg.)*, *biocarburant (énerg.)*, *bioterrorisme (chim.)*, *semi-cycle (techn.)*. Такі номінації характеризуються стислістю, мають інтернаціональний характер і семантичну чіткість. Однак наявність багатоконпонентних термінів-слів серед досліджуваних неонімів (навіть незначна кількість таких утворень) засвідчують, що лексикалізацію не виражено єдиною формальною структурою *pharmacométabonomique (méd.)*, *nanophotostructuration (mater.)*. Такі новоутворення є малочисельними серед досліджених нами неонімів, що пояснюється принципом стислості та економії в термінотворенні. Згідно з цим принципом, значну кількість неонімів утворено шляхом скорочення одного або обох елементів складного слова: *photophone (photo)*, *photothermie (sécur., scien.)*, *écolomanie (écol.)*, *écosuralimentation (autom., énerg.)*. Серед таких новоутворень можна виокремити конфіксовані терміни-слова або терміни-слова наукового походження *magnétoglisser (mécan.)*, *gliologie (méd.)*, *astrocyte (biol, méd.)*, прями запозичення з англійської мови *biodiesel (écol, énerg.)*, кальки *bioverre (angl - bioglass)*. Скорочені терміни-слова можуть бути представлені усіченими, еліпсованими формами або абревіаціями, серед яких переважають останні. Поява абревіатур пов'язана з прагненням мовців стисло виражати складні найменування нових понять, економніше висловлювати думки. Літерні абревіації (альфаетизми) походять з термінів-синтагм, і в основу їхнього утворення також покладено принцип економії мовних засобів: *NAT - nouvelle automotrice transilienne (auto)*, *PAI -produit alimentaire intermédiaire (aliment.)*, *OVH - oxydation par voie humide (envir., chim.)*, *APR - analyse préliminaire des risques (méd.)*. Як показало наше дослідження, альфаетизми-неоніми та цифроно-літерні скорочення у французькій мові можна утворити:

- шляхом цілковитого запозичення абревіації з англійської мови:

HCCI - Homogenous Charge Compression Ignition (angl.) = moteur à mélange homogène (fr.) ; MOAB - Massive Ordnance Air Blast (angl.) = munition massive à effet de souffle;

- шляхом утворення від французьких слів, але калькованих з англійської: *BDS - boutique des sciences (science shop, angl.), etc.;*
- за допомогою символів (цифрно-літерне скорочення): *m-commesce (télécommunic, comm.), e-dico (Linguist.), o barré majuscule (inform.), o-phénylaniline (chim.), profilé en U (metal), 0 décibel millivolt (électron.), H-bio (énerg.), piège à Nox (autom., envir.).*

Серед перелічених вище шляхів утворення аббревіацій способи цілковитого запозичення аббревіації та спосіб скорочення калькованих з англійської складних термінів є найактивнішими.

Синтагматичний спосіб утворення термінологічних одиниць (композицію) багато лінгвістів відзначає як один з найпоширеніших у французькому термінотворенні. У сучасній французькій мові іменники мають широкий семантичний діапазон і вживаються для позначення нових понять у науковій, суспільно-політичній і побутовій лексиці. Це пояснюється тим, що такі терміни є зручним засобом для передачі складних понять у стислій формі, що надзвичайно важливо при термінотворенні. Особливістю словоскладання у французькій мові є той факт, що з'єднуються не основи (на відміну від термінів-слів), а слова, між якими існує сурядний або підрядний зв'язок. Сурядний зв'язок існує в тих випадках, коли з'єднуються два іменники, кожен з яких може бути додатком до іншого. Результатом складання окремих слів є терміни-синтагми. Синтагматичні відносини з підрядним зв'язком між компонентами складних слів ми представляємо схемою *позначення < позначувальне*, та сурядний зв'язок між складовими терміна ми представляємо схемою *позначення <=> позначувальне* [12]. Здебільшого складні іменники з підрядним зв'язком утворено за такими моделями:

іменник + прикметник (N < A): *fibre douce (biotechn.), fontaine atomique (phys.);*

іменник + іменник (N < N) : *gaz-médicament (méd.), lampe plane (électr.);*

іменник + de + іменник (N < прийменник de N): *filet de sauvetage (aeronaut.)*,
mécanisme de flexibilité (énerg.);

іменник + à + іменник (N < прийменник à N): *étrier à coins (méc)*, *filtre à particules (auto)*;

дієслово + іменник (V < N): *lève-culasse (auto)*, *porte-accessoires (équipem.)*;

субстантивована частина речення : *prêt-à-monter (comm.)*.

Окрім вищенаведених прикладів серед термінологічних новоутворень сьогодні поширеними є також багатокomпонентні терміни-синтагми з різноманітною структурою, серед них:

N < прийменник (N < A): *réacteur à haute température (nuci.)*;

(N < A) < прийменник N: *réduction progressive du fraisage (méc.)*; (N < A) < A: *événement grave indésirable (méd.)*;

N < (N <-> N): *cycle-iode-soufre (chim.)*;

composite bois-polymères (mater.);

N < (A > N): *automotrice grande capacité (transp.)*.

Неоніми, що складаються з чотирьох або більшої кількості компонентів, також виявлено серед досліджених нами термінів: *trouble hyperactif avec deficit de l'attention (méd.)*, *programme national de nutrition santé (méd.)*, *équipe opérationnelle d'hygiène hospitalière (méd.)*. Проте їхня кількість значно поступається кількості новоутворень попередньої групи. Зазначимо, що словоскладання у французькій мові має певні особливості, які безпосередньо пов'язані зі специфікою цієї мови. Передусім поєднуються самостійні частини слова, а не самі основи. Окрім того, для французької мови не властиве зіставлення (juxtaposition) елементів складних слів. За загальними даними, в неонімії французької мови синтагматичні утворення становлять приблизно 55% термінологічних новоутворень. Вони характеризуються різноманітністю словотвірних моделей, найпродуктивнішими з яких є: N < A, N<N, N< прийменник N. Отже, як засвідчив структурно-семантичний аналіз неологізмів, здебільшого нові терміни утворено саме синтагматичним способом.

Термінологічні неологізми можуть бути результатом термінологізації *bras (méc., techn.)*, *hérisson (télécom.)*, *patte (biol)*, *pied (constr.)*, *richesse*

(*automob., énerg.*), *perruque (cosmétol. —> techn. de verre, soudage, dragon des vagues (énerg., océanol.)* та транстермінологізації *virus (méd.—+ informat.)*, *injection (méd. —> chimie, mécan., industr.)*. Отже, можна довести, що в новій термінології техніки та промисловості значний пласт термінолексики належить неонімам, утвореним шляхом метафоричного переносу (див. приклади термінологізації) та метонімії: *lirisation (biotechn., aliment.)*, *électromouillage (électron.)*, де назва результату = назва процесу.

Особливу увагу ми приділяємо великій кількості запозичень (передусім англословних), які було виявлено в результаті нашого дослідження. На нашу думку, широке використання англословних термінів у міжнародній практиці вплинуло на термінологічний склад більшості європейських мов, у тім числі на термінологію французької. Серед досліджених запозичень ми виділяємо:

1. Асимільовані у французькій мові за фонетичним принципом: їхня вимова в мові-донорі є дуже наближеною до фонетичного складу мови-реципієнта:
 - a) без суттєвих змін фонетичної, графічної або граматичної форм: *RFID*, *flex*, *blazar*, *blog*, *blogger*, *BIB* тощо;
 - b) асимільовані запозичення, що підлягли фонетичним або графічним трансформаціям: *médy (en. meddy)*, *sérendipité (en. serendipity)*, *tenségrité (en. tensegrity)*.
2. Гібридні запозичення, асимільовані у французькій мові за морфологічним принципом: французькі афікси шляхом приєднання до етимону, інтегрували таким чином запозичення до системи мови-реципієнта: *biobig-bang*, *blogosphere*, *blogueur*, *embibeur*, *gel-coatage*, *sérendipité*, *syndet*, *wébéifier*, *zapette*, *serveur*.
3. Кальки: *puce (en. chip)*, *reduction progressive du fraisage (en. step reduction milling)*, *saut d'exon (en. exon skipping)*, *société de propriété (en. ownership society)*, *sousdimensionnement (en. downsizing)*, *syndet (en. synthetic detergent)*, *taux de compression variable (en. VCR- Variable Compression Ratio)*, *bloc de construction (en. building block)*.

4. Запозичення-скорочення: *laser* (en. *Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation*), *saser* (en. *Sound Amplification by Stimulated Emission of Radiation*), *HCCI* (en. *HCCI - Homogeneous Charge Compression Ignition*).

Отже, аналіз запозичених у французьку мову термінів засвідчує, що запозичуються насамперед терміни з англійської мови; найширше репрезентованими серед запозичень є кальки та гібридні новоутворення, які «пройшли мовну обробку», що є результатом політики пурифікації французької мови, яка активно проводиться французькими термінографами.

Здійснене теоретичне і практичне дослідження дає підстави нам зробити такі висновки:

Як у теоретичному, так і в практичному плані запропонована та впроваджена канадським термінологом Г. Рондо теорія дихотомії *неологізм vs неонім*, сьогодні набуває розвитку та є актуальною в дослідженнях будь-якої термінології.

Виникнення неонімів у термінологічному складі французької мови пов'язано з бурхливим прогресом науки і техніки та має «запрограмований», «свідомий» характер.

Неоніми французької мови утворюються шляхом деривації, словоскладання, конверсії, скорочення, запозичення, метафоричного та метонімічного переносу тощо. Найактивнішими з них є деривація, словоскладання, скорочення.

Серед іншомовних запозичень найпоширенішими є англомовного походження (як результат всесвітньої глобалізації та поширення англійської мови), більшість з яких підлягає трансформації шляхом вживання власномовних ресурсів, що свідчить про збереження національної ідеї та активну роботу з пурифікації французької мови, яку провадять сучасні спеціалісти.

1. *Будагов Р. А.* Что такое развитие и совершенствование языка. - М., 1977. С. 35.
2. *Гак В. Г.* К типологии лингвистических номинаций // Языковая номинация.

- Общие вопросы. М., 1977. С. 39.
3. *Даниленко В. П.* Лексика языка науки: Терминология. М., 1977. С. 89-90.
 4. *Суперанская А. В., Подольская Н. В., Васильева Н. В.* Общая терминология: Вопросы теории. М., 2007. С. 82.
 5. *Bessé de B.* Cours de terminologie // ETI Université de Genève, Genève 1992. P.75.
 6. *Gilbert P.* Dictionnaire des mots nouveaux, Paris, Hachette-Tchou, 1971.
 7. *Goosse A.* La néologie française aujourd'hui, Paris, CILF, 1975. P. 19-65.
 8. *Guilbert L.* Théorie du néologisme, Cahiers de l'Association internationale des études françaises, 1973, Vol. 25, № 1. P. 9-29.
 9. *Lerat P.* Le traitement des emprunts en terminologie et en éographie // l'Actualité terminologique, vol. 21, №1, P., 1988. P. 15-17.
 10. *Rey Alain.* Terminologie: noms et notions // Collection « Que sais-je ? », №1780. - P., 1993 [1979].
 11. *Rondeau G.* Introduction à la terminologie. - Québec, 1981 [1984].
 12. *Thiele J.* La formation des mots en français moderne, Montréal, 1987.
 13. *Wise H.* The Vocabulary of Modern French: Origins, Structure and Function. - New York. P. 103-128.
 14. *H. Murcia C, Joly H.* Dictionnaire de mots nouveaux des sciences et des techniques 2004-2006 // Conseil international de la langue française. - 2007.
 15. http://www.atilf.fr/scripts/mep.exe?HTML=-mep_portail.txt;CRITERE=BORNEO
(La Base d'Observation et de Recherche des Néologismes (BORNEO)).

**NEONYMY IN MODERN FRENCH LANGUAGE:
MEANS AND WAY OF TERM-BUILDING**

Yulia Korzhayeva

The Ivan Franko National University in L'viv

(1, Universytets'ka St., L'viv, 79000)

The article gives an overview of the terminological neology in modern French. The dichotomy neologism vs neonym is examined, both concepts of which are

compared in the theoretical aspect. The attention is devoted to modern tendencies of term formation in modern French, the formative ways and patterns of new entries are determined and analysed.

Key words: neologism, neonym, term, terminology, means of term formation.

НЕОНИМИЯ В СОВРЕМЕННОМ ФРАНЦУЗСКОМ ЯЗЫКЕ: СПОСОБЫ И ПУТИ ТЕРМИНООБРАЗОВАНИЯ

Юлия Коржаева

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

(ул. Университетская, 1, г. Львов, 79000)

Рассмотрено явление дихотомии неологизм vs неоним, проведено теоретическое сравнение обоих концептов, исследованы современные тенденции терминообразования, а также проведен анализ путей и способов образования новых терминологических единиц во французском языке.

Ключевые слова: неологизм, неоним, термин, терминология, способы образования терминов.

Стаття надійшла до редколегії 06. 04. 2009

Прийнята до друку 18. 04. 2009